

Inserati se sprejemajo in velja tritropna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Deželni zbor kranjski

imel je včeraj 4. t. m. prvo sejo. Ob 10. uri bila je v stolnici slovesna sv. maša, katero so darovali preč. prošt Zupan, ob 11. uri pa se zbero poslanci v redutni dvorani. G. deželni glavar, grof Thurn, pozdravil je v nemškem in slovenskem jeziku deželne poslance, jih povabil k vzajemnemu delovanju, prosil tudi g. deželnega predsednika Winklerja za doberhotno podpiranje, ter sklenil s trikratnimi živio-klici na presvitlega cesarja Franca Jožefa I. G. deželni predsednik Winkler zagotovil je deželni zbor vsestranske vladine podpore, naznanivši mu, da od ministerstva ni prejel nobenega vladnega predloga. Toplo pa priporoča deželnemu zboru predlog o novi cesti iz Zavodej na Primorsko, za katero bode vlada dala 10.000 gl. podpore, in na ktere hitri izdelavi ji je mnogo ležeče. — Deželni glavar se je za tem spominjal ranjkega dr. Bleiweissa, viteza Trsteniškega ki je bil posvetil milemu narodu slovenskemu vse svoje moči in je neumorno deloval od začetka vstavnega življenja v deželnem zboru in odboru ter si pridobil spoštovanje pri vseh, pri svitemu cesarju pa tako priznanje, da so ga povzdignili v viteški stan. V znamenja sočutja zaradi izgube njegove vsi poslanci vstanejo. — Za tem novo izvoljeni poslanec za ljubljansko okolico in okraj vrhniški, dr. Karl Bleiweis stori objubo, in volita se za reditelja dr. Poklukar pa vitez Savinšek, s 25, za verifikatorja pa gg. Dežman in Potočnik s 26 glasovi.

Dalje g. deželni glavar naznanil, da je

došlo zboru več peticij, in da je g. Luckmanu dovolil odpust 2, grofu Blagaju pa zaradi bolezni odpust 8 dni, da sta mu gg. Robič in Pfeifer naznanila, da se dapašnje seje ne moreta vdeležiti, da je g. Šavnik poslanstvo odložil, g. Kobler pa prosil odpust 14 dni, ki mu ga deželni zbor tudi dovoli. — Dr. Schaffer potem poroča o volitvi dr. Karla Bleiweissa viteza Trsteniškega, ki je od 74 glasov dobil 73, in predlaga naj se reč ne izroči nobenemu odseku v pretres, ampak naj se takoj reši meritorično. Zbor temu pritrdi in volitev dr. Bleiweissa se soglasno odobri. — Zadnja točka dnevnega reda bile so volitve za razne odseke, ki so se po nasvetu barona Apfaltrerna precej izvršile. Izvoljeni so: V finančni odsek: Kaltenegger (načelnik), Dežman, Schaffer, Luckmann, Vesteneck, Apfaltrern, Schrey, Poklukar, Vošnjak, Navratil, Potočnik (načelnikov namestnik). V gospodarski odsek: Detela, Pakiž, Pfeifer, Vošnjak (načelnikov namestnik), Deu, Dežman, Gariboldi (načelnik), Taufferer, Kaltenegger. V odsek za pregledovanje letnega poročila: Klun (nač. nam.) Robič, Potočnik, Apfaltrern (načelnik), Deu, Gutmannsthal, Savinšek. V peticijski odsek: Grasselli (nač. nam.), Lavrenčič, Taufferer (načelnik), Dreo, Laschan. G. deželni glavar potem napove prihodnjo sejo, za četrtek 7. t. m. in ob 1. uri sklene sejo. Finančnemu odseku izročil je deželni glavar dozdan zboru izročene predloge: računski sklep kranjske zemljišne odveze za l. 1881, in proračun za l. 1883; računski sklep norišno-stavbenega zaklada za l. 1881; proračune kranjskih vstanovnih zakladov in normalno šolskega zaklada za l.

1883, pa poročilo deželnega odbora o prošnji deželne vlade za donesek iz deželnega zaklada k stroškom za vravnanje Save od sv. Jakoba do Beričevega, ki so nastavljeni na 34.953 gl.

Prošnja.

ktero pošlje magistrat dežel. šolskemu svetu zaradi učnega jezika v mestnih šolah

se ima glasiti tako-le:

Slavni c. kr. deželni šolski svet!

Reševaje dopis c. kr. okrajnega šolskega sveta dne 3. okt. l. 1878. glede vpeljave nemškega poleg slovenskega kot učnega jezika v mestnih ljudskih šolah, ukazal je slavni c. k. deželni šolski svet dne 29. oktobra 1878 na podlagi sklepa mestnega zbora dne 14. junija 1878, da se ima nemški jezik že v II. razredu rabiti kot učni jezik pri računski s številkami, v III. razredu ima pri računski in pri pouku nemščine prevladati nemški jezik, v višjih razredih pa je za vse predmete izjemši veronauk in slovenščino nemški jezik učni jezik. Vpeljale so se vsled tega čisto nemške knjige, (kakor Lese- u. Sprachbuch von Heinrich) v ljudske šole, po katerih se zdaj poučuje v mestnih ljudskih šolah.

Posledica tega je, da učenci, ki izstopijo iz ljudskih šol, ne znajo ne slovenski ne nemški govoriti in pravilno pisati in godi se nekako tako, kakor se je godilo pred l. 1848, ko je med prostimi meščani redko kdo znal slovenski pisati in brati, pa tudi nemško ne toliko, da bi se ne bil osmeševal.

Ker pa smatra zastop mesta ljubljanskega

Dražbe v Hamilton-ovi palači.

Svet je čuden! Čednost, pregreha, vnema za slabo, vnema za dobro in novost in še marsikaj takega, drug družemu popolno nasprotnega je mnogokrat blizo vkup; da, pod eno streho, — v istem človeku.

Da vse drugo opustimo, opomnimo le na hrepenenje po starinarstvu. Kake stare, redke reči pridobiti, marsikomu ni pot predolga, niti denarna svota prevelika. Če je v srcu dober namen z redko rečjo človeštvu pomagati, znanosti in vede razjasnovati in podperati, drage, koristne reči pogina rešiti, je tak namen dober, trud in požrtovanje hvale vredno. A nasproti, če pa družega ni, kakor napuh, da kaj redkega človek ima, da se s tem zamore pobahati ali za kakega, kdo zna kolikega učnjaka veljati, je namen in trud bedarija, ter prav lahko večja ali manjša zapravljalnost in pregreha.

To nam je na misel hodilo, ko smo te dni v „Bres. Bl.“ čitali od dražbine razprodaje dragocenosti v Hamiltonovi palači v Šotlandiji. Le površno posnamemo nekoliko prodanih knjig podob, itd in svot, katere so se za-nje plače-

vali, da imajo naši bralci saj mali zaumen od tega, kar smo zgoraj rekli, od starinove čednosti ali norosti.

„Starinarski muzej, starinarska knjižnica v Hamiltonu bode po dražbi prodana“, je šlo nekaj časa po vseh dotičnih časopisih. To naznanilo je mnogo mož razjarilo v Evropi in Ameriki — znabiti še kje drugej; ker starinarska zbirka se je na milijone cenila. In vse to sta nabrala le dva moža, se vé, da še v prejšnjih časih, ko v tej reči še ni bilo take norosti. Prodsjale so se naj pred reči v muzeji: podobe, rezbarije i. dr.

a) Od tega le navodimo sledeče: Rubensova podoba vojvode Alivareca za 4720 gl. Albrecht Dürer, lastna podoba za 4070 gl. Van Dick, podoba princezine Pfalzburg. 21.600 gl. Rembrandt, lastna podoba 7030 gl. Rubens, Daniel v levnjaku 49.000 gl. Signorelli, Obrezovanje 30.000 gl. Van Huysum, cvetlice 13.280 gl. Masaccio, zadaja večerja 6000 gl. Naj to zadostuje. Koliko pa je bilo takih podob in rezbarij nakupičenih, priča katalog ali imenik po dražbi prodanega, ki bode veljal 12 gl.

b) Druga razprodaja se je vršila v knjiž-

nici in sicer prva je že bila. Trajala je 12 dni in prodaja se je izvršila do črke G. (knjige namreč so po alfabetu razvrstene.) Druga prodaja bo še le pozneje. Prva razprodaja je vrgla svotico 315.150 gl. in vendar še le do G, tedaj ne do polovice! Sploh je veljala vsaki zvezek (druga k drugi) po 100 gl. Kakor popred pri podobah, poglejmo tudi tú ceno nekterih knjig:

Aeschylus, cum notis Turnebii 980 gl. Aesopus, cura S. Brant 500 gl. America, da A. Vesputio 2700 gl. Androuet, de architectura 2600 gl. Ariosto, Orlando furioso 320 gl. Biblia lat. Gedr. von Jenson auf Perg. 1476. 3300 gl. Buchanani Psalmorum parsfr. poetica 3100 gl. Carmina illustr. pešt. ital. 1579. 2420 gl. Don Quixote 4 Vol. 1780 300 gl. Ciceronis epist. ad Atticum 520 gl. Dante Comedia, di Vellutello 1544. 210 gl. Dionysii Areopag. opera 1561. 260 gl. Erasmi paraphras. 1514. 270 gl. Fenelon, aventures de Telemaque 850 gl. Flaminius in Psalmos 1564. 340 gl. Euripidis trag. graec. Pergam. 780 gl.

Iz tega se lahko razvidi, kakí zakladi so bili shranjeni v knjižnici Hamiltonovi. Se vé

za svojo sveto dolžnost gledati na to, da se slovenska mladež v prvi vrsti nauči svojega matrnega slovenskega jezika in najpotrebnejega za svoje praktično življenje, v drugej vrsti še le tujih jezikov, je tedaj tega mnenja, da zdauje poučevanje v ljudskih šolah ljubljanskih, po ukazu c. kr. deželnega šolskega sveta dne 29. oktobra 1878, ne vstreza niti namemu ljudske šole, niti določili okrožnice c. kr. deželnega šolskega sveta od 8. oktobra 1870, št. 316, ki se glasi: „Zastran nauka v jeziku se z ozirom na zadnji stavek §. 51. izreče, da je je učni jezik v ljudski šoli razen v šolah na Kočevskem in v občini Weisenfels na Gorenjskem, slovenski jezik. Ako bi se pa v kateri šoli razen tega jezika učil tudi nemški jezik, kot drugi deželni jezik, naj se ravna po pravilu, da naj se z nemščino začneja le potem, kadar učenci že dobro znajo brati in pisati v maternem slovenskem jeziku.“

Opiraje se na § 6. postave od 14. maja l. 1869, ki pravi, da o učnem jeziku in o poučevanju v katerem drugem deželnem jeziku določuje, za slišavši tiste, kateri vzdržujejo šole, deželna šolska oblast; glede na to, da se bode začetkom tega šolskega leta slovenski jezik kot učni jezik v gimnazijah na Kranjskem vpeljal in glede na to, da se je konferenca mestnih ljudskih učiteljev dne 15. junija t. l. sama izrekla za zopetno vpeljavo slovensko-nemških slovníc za slovenske ljudske šole, katere so bile že v rabi pred onim ukazom c. kr. deželnega šolskega sveta: prosi mestni zbor ljubljanski, da c. kr. deželni šolski svet vstreza sklepom in prošnji skienjeni v mestnem zboru 31. avgusta 1882.

Lep sad brezverstva.

Komaj ponehuje nekoliko hrup, ktereja je naredila tržaška bomba ne le po Avstriji, marveč kolikor, toliko tudi po vsi Evropi, že se je na Dunaji razkrilo nekaj, kar je obrnilo ná-se zdaj pač še le samo pozornost Dunajčanov, pa utegne, ako je vse res, kar je policija zasledila, vznemiriti tudi širji svet. Dogodba je pač le lokalna sama na sebi, navaden, če tudi drzen rop, kakoršnji se godé povsod; kar ji dá večji pomen, je le nagib, iz ktereja se je storilo to hudodelstvo.

Pred nekoliko časom sta namreč opoldne dva človeka napadla premožnega čevljarja

da vse knjige niso bile tako drage; navodili smo le učenemu svetu bolj znane, ki so bile zato pa tudi dražje.

Zakaj pa take dragocenosti razkopati in po celém svetu raztrositi? Za en del bilo bi res želeti, da bi take zbirke vkup ostale, za drugi del pa znsbiti tudi ne, ker tako gotovo bolj med svet pridejo ter tudi več koristijo. Sicer pa je že osoda taka vsega svetnega. Vkup se spravlja, nabira in raste, da potem se razprši in razdene. Ta osoda nas opomni na naj večjo in naj bolj slovečo Aleksandrinsko knjižnico, ktero je pokončal mohamedanski vojskovodja Amru z besedami:

„Če se listine Grekov z besedo božjo vjemajo, so nam brez koristi ter jih ni treba hraniti; če pa so nasprotne, so nam škodljive ter se morajo uničiti.“ Tedaj je zapovedal blizo 700.0000 papirnih in pergamentnih knjig med mestne kopeli razdeliti, ki so šest mesecev z njimi vkirili. (Sicer pa je bila sloveča alexandrinska knjižnica trikrat končana in sežgana.) Esako velika knjižnica v Konstantinoplu je bila tudi po Turkih razdejana, pa

Merstallingerja v njegovi prodajalnici, omotila ga z gobo v omotijivi tekočini namočeno ter pograbila več denarja in dragocenosti, potem pa zgnila brez vsega sledú. Policija si je vse prizadevala, da bi tolovaja dobila v pesti; dolgo je bil ves trud zastoj, še le zadnje dni se ji je posrečilo vjeti prava hudodelnika, zajela pa je še več drznih ljudi — sumljivih, da so ž njima v zvezi.

A ne ta vseh dunajske policije, marveč nekaj drugega je, kar je pozornost tudi političnega sveta ná-se obrnilo; pokazalo se je marveč, da to ni navaden rop, ki se stori iz samopridnih namenov posameznih hudodelnikov, ampak čin cele zarote, ktere namen je, prekucniti sedanji red sveta in ki se socijalistična ali pa nihilistična zarota imenuje. Zasačena hudodelnika in njuni sokrivci so namreč pri izpraševanju izpovedali, da je namen napada in ropa pri Merstallingerji bil ta, da se pridobi denar za socijalistične agitacije; hudodelnika tudi nista tega storila iz svojega nagiba, na svojo roko, ampak bila sta k temu odbrana po agitacijski skupščini, ktere udov zdaj že več sedi pod ključem. Kar sta naropala, ni bilo njuno, marveč imelo je iti in je po večem tudi šlo v društveno mošnjo; če je kdo kaj pridržal ali prikril, je to le izneveril na škodo društva.

Da je policija to drevo že delj časa na tihem tudi po Avstriji, posebno na Dunaji razširjajoče se rudečkarske stranke zdaj prav pri korenu in strženu prijela, kaže hrup, ktereja se socijalistični rudečkarji zagnali. Najnovejše, silno burne dogodbe pri delavskem shodu na Dunaji kažejo, da se je med delavci gadjji zarod rudečkarjev na tihem že hudo zaredil in da ta kača ni „slepec“, ampak že pravi gad ali celó „modras“. Kako nevarni so človeškemu premoženju in celó življenju, to priča spredej omenjena dogodba; kar se pa pri izpraševanju od njih zvé, kaže pa še to, da nimajo nobene vere ne v Boga, ne v državo; nobenega spoštovanja ne do cerkvenih in ne do državnih oseb in postav; to je le surova, silovita druhal, ki hoče na svetu vse prekucniti in polastiti se tujega premoženja.

Ja pa tudi res treba, da, kdor se navzame, takih načel, prej zatara in zaduši vse, kar je Bog blazega vsadil človeku v srcé; saj tudi strupene gobe rastejo le tam, kjer je vse drugo življenje že minulo in se prične gnjiloba. Zapisn k prijatih in pod ključ dejanih rudečkarjev

ne sožgana. Dvjaki so iz nje plenili, kolikor so hotli in pripoveduje se, da blizo 30 let je malokatera barka odhajala, da bi ne bila več ali manj naj dražjih rokopisov in knjig iz Bizanske knjižnice odpeljala. Napolajevale so se s temi dragimi knjigami sloveče knjižnice v Vatikanu, Florenci, v Fontainebleau-u (na Francozkem), Oksfortu in Cambridge-u (na Angleškem) i. dr. Drage rokopise so potem mnih prepisovali ter nam tako zaklade vél starega veka ohranili. Naj bi redovniki drugih zaslug ne imeli, kakor da so s svojo marljivostjo toliko dragih znanstvenih knjig pogina obvarovali, bi biče njih zasluge dovolj velike, da bi jih smel svet bolj spoštovati, kakor se godi. Kaj neki imamo po doktorjih odvetnikih in drugih pisacih? Nič, pa prav nič, kakor da znajo prav jako in zgovorno zabavljati čez temen, neotesan srednji vek. Reče naj kdo, kar rad, resnica pa je, da le redovnikom in njih marljivosti se imamo naj bolj zahvaliti, da še dandanes znanstva in vede na stari podlagi napredujejo ter so dosegle toliko visoko stopnjo. Oj ti neumni, temni srednji vek, ti!

je temu najlepši dokaz. Po veri je namreč vsak „konfessionlos“ (t. j. brezverec), ki se ne boji Boga ne h..., ne cesarja ne briča; pačl zadojega se boji, pa le, dokler s svojimi naklepi ne more še na dan, ker ni dosti močan. Dozdaj smo o takih rudečkarjih in nihilistih slišali le iz Francoskega, Pruskega in iz Rusije, v Avstriji je bilo to pieme le bolj kot strašilo za bojazljive politične otroke znano, zato menda se je tudi politična gospóška le malo zá nj brigala. Do zdaj avstrijsko prebivalstvo še ni pripravno za to gobo, le na Dunaji v Pragi, kjer je na tisuče delavcev raznih vrst, se je prijela, kakor je zdaj jasno. Tam so pa tudi najugodnejša tla zá-njo, judovstvo, liberalstvo in brezverstvo kaj hitro razkroji verske in druge poštene anovi, da postanejo ugodna tla za socijalistično rudečkarsko gobo in če še revščina ali vsaj nepevoljen zaslužek zraven pritisne, — naenkrat ušari polno takih gob na dan. Kjer solnca ni, raste smrdljivost, kjer vere ni, pa strupenost.

Ker se je zdaj na Dunaji pokazalo, res še ni tolikega pomena, da bi se morali tresti, kakor pred veliko, pretečo nevarnostjo. Dunajska policija — in če ne drugače — tudi politična oblast ima že toliko moči, da bo ta osat zatrla vsaj za zdaj; cesar se pa cesar se pa človek vstraši, je to, da po liberalnih skovane postave so takemu nevarnemu plevelu tu in tam (bolj prav povsod) zelo ugoden in cesar se boji človek, je to, da se tudi zansprej ne bo dosti čvrsto trebil. Delavcu manjka potrebne odgoje: šole na krščanski podlagi, in ker tega ni, se le prekmalu zgubi poštena vest in se bliža živini, ki jemlje, kjer koli kaj dobi ali najde. Tatvina, rop takim ljudem že tudi nista hudodelstvo in greh, njim je življenje boj, v katerem se sovražniku sme vzeti vse, kar ima, sovražnik pa je vsak, kdor kaj ima in kdor se ne brati ž njimi. Na Francoskem so taka načela divjala že skoro pred stoletjem; na Pruskem jih Bismark dušil in dušil; na Ruskem se je pa država vrgla z vso močjo ná-nje. Gnjezdo je v Švicí, kjer se zbirajo te vrste lémenti iz vseh dežel, ker tam najdejo varstvo in zatišje; od tam imajo napeljane niti po vseh evropskih držanah, ker je kaj nezadovoljnih delavcev in drugih lenuhov, ki ne marajo ali ne morejo kar naravnost krasti, ampak si hočejo za ta posel napraviti rudečkarsko socijalistično uniformo, ki bi jim dala za tak posel postavno oblast.

Vsakako zaduje dogodbe na Dunaji niso kar tako brez nič, ker kažejo, da se je že tudi v Avstriji zaredi brezverski, rudečkarški, socijalistični gad. Videant consules!

Politični pregled.

V Ljubljani 4. septembra.
Avstrijske dežele.

Program za slavnost Njih Veličanstva v Trstu 17. septembra:
O 5. uri zjutraj gre 6 Lloydovih parnikov parobrodu Nj. Veličanstva naproti do Salvo-re. Ob 10. uri dopoldne. Njih Veličanstva in presvitli cesarevič s soprogo si ogledajo razstavo do 2 urí. popoldne; 3—5 ure sprejemajo se deputacije, zaslíšovanje; ob 5. uri obed; 9. uri Njih Veličanstvo in cesarevič si ogledajo razsvitljavo mesta, loke in zaliva v Muggiji. Z plesom na brodu „Berenice“ se konča slavnost.

18. septembra. Ogledovanje vojakov, ladijevja, nekaterih obrtnih naprav; obed, Théátre pare. 19. septembra dopoldne. Ogledovanje obrtnih naprav; popoldne 4. uri:

Bal cham pêtre na Cacciatorre; ob 7. uri: Veličanstvo se odpeljejo na Dunaj. Dokler bode Najviša gospôla v Trstu bodo stale vsidrene ladile: „Tegetthof“, „Nadvojvoda Albert“, „Sajda“ in nadvojvoda „Friderik“ „Miramar“ in Fantazije.

Šolsko iz Štajarskega. Dobrodejno je, ako je kaj veselega poročati iz učiteljskih krogov. Nekaj tacega se bere v „Graz. Volksblatt“. V okolici Graški so imeli namreč učitelji konferenco. Okrajni šolski nadzornik je poročal o svojih opazkah, in je opominjal učitelje, naj poučevanje v krščanskem nauku vsaj moralno podpirajo. Za berilo se lahko vzame tudi zgodbe sv. pisma in katekizem; otroci bi spoznali drugačen tisek in s tem bi se tudi podpiral pouk v krščanskem nauku. Posebno naj se gleda na spodbudno šolsko molitev. Potem sta poročala dva nadučitelja o vprašanji, katero je imela izdelati konferenca: Kaj ima šola storiti, da vcepi otrokom lepo vedenje in postavno rednost? Rekla sta, da šolska mladina postaja surova zunaj šole in se nad vsako postavo vede tako, da je treba vseh zdatnih pripomočkov, da se to odvrne. Četrty rek (These) se je glasil: „Naj se goji versko in rodoljubno čuvstvo“. Predlagane tese so bile sprejete jednoglasno. Vsacega mora razveseliti, da se učitelji bavijo s tako resnim vprašanjem, kakor je surovost naše mladine, in da na to vprašanje tako tresno in mirno odgovore, dasiravno poleg tega tudi priporočajo društva za ljudsko vzobraženje in krajne bukvarne. Stvar se obrača na bolje, ako učitelji spoznajo, da je treba zapustiti navadno pot, a podpirati poučevanje v krščanskem nauku, ter buditi in gojiti versko čuvstvo. Le želeto je, da bi se ta glas, ki prihaja od učiteljev Graške okolice začul po vsi deželi in prijetno odmeval. Kakoršni so predstojniki, taki so radi podložni, kakoršni so nadzorniki, taki so tudi po večini učitelji. Že iz vprašanj, ki se stavljajo za učiteljsko konferenco in iz vsega obnašanja nadzornikovega vidijo učitelji, in tako bodo tudi nastavljena vprašanja odgovarjali, kajti povsod v dobrem in v slabem so redki taki, ki bi se večini zoperstavljali. Učitelji v svoji večini pa iz načela niso Cerkev sovražni, omahljivce lahko nadzornik na to ali uno stran nagne, kamor se uže sam nagiba. — V verskem in narodnem oziru ni vse jedno, ali so ti ali uni nadzorniki. —

Vnanje države.

Iz Petrograda. CesarSKI ukaz poveduje za l. 1882/83 sprejemati na novo ženske na zdravniškem ženskem tečaju pri tukajšnjem Nikolajevem vojaškem špitalu, a sedaj vpisane smejo nadaljevati svoje študije. Tečaje za ženske bodo odpravili, učila pa dali vojaški zdravstveni akademiji, ali takem zavodu, ki misli napraviti tečaj za ženske.

Iz Carigrada 2. decembra. Na večer je prišel Lord Dufferin zopet k Porti na razgovor z ministrom vnanjih poslov. Mislijo, da je dobil novih navodov zaradi vojaške pogodbe. Hud vihar s točo in dežjem je napravil veliko škodo v Koncrah.

Iz Aleksandrije 2. septembra. — Kar pride iz Bombaj v Indiji in iz Aden ima se podvreči postavam zaradi kolere izdanim.

Iz Dublina. 300 policajev je razpuščenih, ker so se vdeležili shoda, pri katerem je bila sprejeta resolucija, ki iznaša nezaupnost do višje oblasti. Njih mesta so bila nameščena z vojaki. Namestni kralj pozivlja meščane, naj osnujejo mesto odpuščenih policajev posebni policijski kor za se.

Izvirni dopisi.

Škofja Loka, 28. avgusta. (Popravek; ptujci.) Prosim, g. dopisnik od 20. avgusta, ne zamerite, če vaše sporočilo malo popravim. Vi pravite, da je nedavno neki Ločan v „Slovencu“ trdil, da se v Loku za bralce toliko novega zgodi, kakor v Žabnici. Potrudite se poiskati št. 80 od 16. julija; tam berete ad verbum: „Norec je kdor se z dopisovanjem vkvarja, (ker ne more skoraj drugače, da se komu zameri). V Kranji, v Kamniku itd. so ljudje bolj pametni; tam se za „Slovenčeve“ bralce leto in dan toliko novega zgodi kakor v Žabnici“. Razumite li? V Žabnici nič novega in za „Slovenčeve“ bralce tudi v Kranji in še drugod malo ali nič novega. Iz Loke sem že jest „Slovencu“ mnogo dopisov poslal in samega sebe vendar ne bom na laž stavil.

Sicer Vam moram, g. vrednik, srečo vošiti. Kakor prevedim, je ta že tretji dopisnik iz Loke; če bi bili povsod tako pridni kakor smo mi, potem bi vredniki ne prišli nikdar v zadrego. „Sl. Narod“ ima tukaj kaj pridnega dopisnika in „Slovenec“ ima clo tri. Le hitro naj dnevnik postane; iz Loke mu ne bo manjkalo dopisov; naj novejši dopisnik se bo vsaj pridno oglašal, jest bom včasih katero rekel in neki gospod bo tudi kaj pametnega, ne otročjega povedal.

Ptujci so nas po večem že zapustili. Temu se ne moremo čuditi, ker stanovanja in hrano drago plačevati in se v sobi dolgočasiti, ni prijetno. Za take ljudi je bilo vreme v avgustu res silno neugodno.

V Čemšenku 15. avg. God vnebovzvetja D. Marije, varhinje naše cerkve in fare in god rojstva našega presv. cesarja naslednjo nedeljo se je prav slovesno obhajal. Obakrat je pridigoval in sv. mašo z asistenco služil gimnazijski profesor, prečastiti gospod J. Marn iz Ljubljane. Bilo je te dni lepo vreme in ljudstva obilno. Veselilo je ljudi viditi 7 duhovnov pri altarju preljube varhinje, Marije D., do katere imajo verno zaupanje; pa tudi za olepšavo Njej posvečenega Svetišča hvalevredno pomagajo. Pazno so poslušali gladki in jedernati govor veleučnega profesorja; naj ostane tudi v spomin in vsrcu vseh poslušalcev ter obrodi stoterni sad. Želimo tudi, naj bi ves preblagi in žrtovaini trud preč. g. profesorju prisluzil pravo sijajno plačilo, po Gospodu njim odločeno, ki mladina blago podučujejo in izrejujejo. Za vero in narod trudi se g. Marn že mnogo let, spodbudovan le od blage zavesti, da dela za vero zvest svojemu duhovskemu poklicu, za blagor slovenske mladine pa iz blage ljubezni do naroda svojega. Naj pri tej priliki omenimo, da nedeljo po velikem Šmarju je g. profesor obhajal 27 obletnico svoje nove maše in s prihodnjim oktobrom bode 25 let, kar je pri šolstvu ljubljanske gimnazije. Veliko Gospodnico je bilo celo 7 njegovih učencev pri slovesnosti, in spominjal se je sploh svojih učencev, katerih je premnogo že v vsih stanovih. Zanimive skušnje te dobe nam pripovedoval; upamo da nam čast. g. profesor ne bode zameril, če jih nekoliko priobčimo. V teh 25. letih bilo je na ljubljanski gimnaziji dijakov 14.872. Prvo leto 1857/58 bilo jih je 555, zadnje 1881/2 pa 670; najmanj jih je bilo l. 1875, le 408; največ pa 738 l. 1865. Sam g. profesor je imel v 25. letih v krščanskem navku učencev 5669, v slovenščini 3497; med kranjsko mlajšo duhovščino je blizo 2 tretjini njegovih učencev. Tovaršev učiteljev je imel 83, nadzornikov 9, ravnateljev 6.

3. Da se od l. 1848 učitelji tako hitro spreminjajo, je pač obžalovati; prav to vtegne vzrok biti, da so nekteri učenci zbegani, omahljivi, nestanovitni celo tudi pozneje, kedar dospejo v visoke službe in možko starost. Prva leta, je pravil g. profesor, je bilo v učiteljstvu mnogo vojskovanja zastran slovenščine, naslednja leta pa zastran veroznanstva, ko so se odpravljale šolske maše, duhovne vaje, cerkveni skupni obhodi, ter krčilo prejemanje sv. zakramentov, šolska molitev itd. — in to vojskovanje še ni pojenjalo. Bog daj, da bi se skoro obrnilo na bolje, in bi se slovenska mladina z zedinjenimi močmi podučevala in vzgojevala ne le na podlagi maternega jezika, ampak tudi na podlagi matere svete katoliške vere.

Gotovo je, ljubezni ne more nadomestovati nihče, tako tudi nihče ne more nadomestovati pri mladini materne skrbi in ljubezni, ki jo je Cerkev zmirom za mladino imela. Kdo neki za mladino še dandanes naj več stori? Mladina slovenska je za vse zmožna, dasi velikokrat vbožna, za-njo gotovo naj več stori katoliška Cerkev s svojimi napravami in katoliška duhovščina. Prav razveselil nas je po deželi v „Zgodaji Danici“ pogled v dijaško kuhinjo, ki jo tako blago oskrbljuje mag. L. Jeran. Učencev 63 tako podpirati, to ni mala reč. Prav iz srca želimo, da bi vrli finančníster res s „korajžo“ mogel nadaljevati svoje dobrotno delovanje na korist Cerkvi in domovini. Čudili smo se pa, da v šolskih poročilih, gimnazijskih in drugih, kjer se naznanjajo vsakoršnji dobrotniki šolske mladine, se dozdaj nikjer ne omenja ta mag. Jeranova ustanova, dasi že drugo leto v tolkem obsegu podpira slovensko mladino kakor nobeden. Čudovito in res hvale vredno je, koliko se po Kranjskem dobiva dobrotnih darov in pošilja po svetu v bogoljubne namene. Ali kakor pri dijaški kuhinji, tako tudi pri drugih podporah pogreša se le preveč „živa roka“, to je dobrotnih darov višjih in premožnih svetnih stanov, tudi narodnih, kateri vendar za domoljubne nprave in narodne spominka vedno koledvajo pri „mrtvi roki“, t. t. pri duhovnikih. Želeti bi bilo, da bi se pri Slovencih tudi v teh zadevah pokazala večja vzajemnost. Pa brez zamere!

—o—

Telegram „Slovencu.“

Vipava 4. septembra.

Za svečanost Bleivceisovo 8. septembra delajo se doslej nepoznate velikanske priprave.

Domače novice.

V Ljubljani, 5. septembra.

(Deželni zbor kranjski) se je včeraj pričel. Ker je grof Bisgaj hudo bolau, je nemško-liberalna večina samo zaradi tega sklepčna, ker je letos k sejami prišel g. Dollhof, ki je druga leta zaradi bolehnosti jemal navadno dopust. Ko bi bil tudi on letos izostal, bi bila manjšina zbor kaj lahko razpršila s tem, da bi se bila zborovanju odtegnila, ker bi bila večina ostala nesklepčna. Vestenecka pri prvi seji še ni bilo, pa pride gotovo. Čulno se nam je zazdelo viditi v seji g. Laschana; v zadnji seji mestnega odbora, 31. avgusta, prošil je dopusta za 6 mesecev, ter prošaji svoji pridejal zdravniško spričalo, da mu je zaradi bolehnosti treba počitka. Mestni odbor zboruje redkokrat, in vendar g. Laschanau zdravje ne dopušča k sejami prihajati; deželni zbor zahteva veliko več truda in dela, pa g. Laschanau zdravje ne brani se vdeleževati deželnega zbora! Kje je do slednost?

(Seja mestnega odbora) vršila se je v četrtek 31 p. m. Predsedoval je župan g. Grasselli, navzočnih je bilo 20 občinskih svetovalcev. Preglednika zapisnikov sta bila imenovana mestna odbornika Goršič in dr. Schaffer. Župan naznanja, da je ravnateljstvo finančnega vodstva objavilo, da je novo poslopje klavnice 12 let prosto davka, poslopje za administracijo pa dokler ostane temu namenu. — Mnoogo mest je poslalo svoje izkaze o delovanju pretečenega leta ali pa proračune, imenoma! Zagreb, Linc, Beljak in Gradec. Župan obznani dopis slavne vlade, v katerem opozorja slavno c. k. ministerstvo za uk in bogočastje na c. k. obrtno šolo v Gradci, v katero se jemlje tudi učenci, ki so samo slovenščine zmožni.

Obč. svet. g. Lašan dobiva odpust na šest mesecev. Pismo kranjskega deželnega odbora zaradi slavnosti 600letnega združevanja Kranjske s preslavno hišo Habsburgovo se odkaže personalnemu in pravemu odseku. V stavbeni odsek se volita namesto odstopivših gg. Ziegler in Regali gg. Moše in Lasnik, v ubožni odsek g. Doberlet, v policijskega pa g. Lašan. Z dnevnega reda se dene poročilo personalnega in pravnega odseka, kar se tiče prošnje g. Withalma za vkvartiranje vojskov in ravnatelja meščanske vojaške kosarne g. Horaka, da se oproste lastniki vojašnice v Ternovem splošnega vplačevanja za vojaško vkvartiranje, ker g. Horak naznanja, da je ravno danes prejel o tej zadevi dopis c. k. generalkomande, in tedaj se ta stvar preloži na prihodnjo sejo.

Obč. svet. Hribar poroča, da so bile mestne kase pregledane 20. aprila in 22. avgusta, in da je bilo vse v naj lepšem redu. Obč. svet. g. Lukman, ki je bil navzoč pri skontriranju zapisnika ni podpisal, ker ne ume popolnoma slovenščine, sicer pa tudi ni bil do sklepa navzočen.

Obč. svet. g. dr. Mošič poroča, da hoče južna železnica dati 3000 gld. za kanal po bodoči Reseljevi cesti, stavi pa pogoj, da sme izpeljati vse svoje kanale v glavni po Reseljevi cesti. Nasvet je, da se ponudba sprejme. Kanal in cesta staneta 18.432 gld. — Prosto-voljnih doneskov je 7440 gld. in teh obljubljenih 300 gld. Kar manjka, naj pa magistrat vzame na posodo proti 6% iz mestnega loterijskega posojila. Župan javlja, da se je dražba za podiranje Urbasove hiše uže razpisala, poslopja na dvorišču se začnejo podirati takoj, a hiša po sv. Mihelu. Za zidanje kanala se pa bode razpisala omejena dražba, da bo de moč dovršiti to o pravem času. Tega mnenja sta tudi obč. svet. dr. Schaffer in Bürger. Sklene se, da se ponudba južne železnice sprejme o zidanju kanala v Reseljevih ulicah in o predstevu naj poroča stavbeni odsek v prihodni seji. Obč. svet. dr. Bleiweis Trsteniški poroča v prošnji 8 trgovcev hišnih posestnikov in gostilničarjev, da se zopet dovoli trg s prasci za Slovsovo hišo in nasvetuje naj se prošnja usliši. Obč. svet. g. Dežman govori proti privoljenju, a g. Petrc podpira odsekov predlog, ki se tudi sprejme. Dr. pl. Bleiweis poroča v prošnji treh posestnikov, ki imajo pse na verigah, da se jim odpiše pasji davek in kazen. — Nasvet je bil: kazen naj se odpusti, a davek ne; magistratu naj se naroči, da naj prosa pri deželnem zboru, da se postava tako preuredi, da bi bili vsi, ki imajo pse priklenjene, pasjega davka oproščeni.

Obč. svet. Dežman nasvetuje, naj se to izroči prej finančnemu odseku v pretres; kar tudi obvelja.

Pride pa sedaj na vrsto poročilo šolskega odseka o predlogu mestnega odbornika dr. V.

Zarnika gledé učnega jezika v mestnih ljudskih šolah. (Konec prih.)

Razne reči.

— Spremembe v lavant. ško fiji: Č. g. Ferdinand Majcen je postal nemški pridigar in katehet na mestni fantovski in meščanski šoli v Celji; č. g. Ljudevit Hudovernik, novomašnik, pride kot tretji kaplan v Celje. — Prestavljena sta čč. gg.: Anton Gorečan v Loko, Martin Kralj v Selnico ob Dravi. Kaplanija v Čadramu ostane začasno izpraznjena; č. g. novomašnik Janez Wolf je šel za kaplana v Žetale.

— Zlata maša. Vis. č. g. Vincenc Žužek, vpokojeni župnik, prebivajoč v Prežinu teharske fare, obhaja na malo Gospojnico svojo zlato sv. mašo pri sv. Jožefu poleg Celja. Isti dan bo preteklo ravno 30 let, kar so čč. oo. misijonarji nastopili svojo misijonsko službo pri imenovanju cerkvi.

— Učiteljske službe. Okrajno glavarstvo v Kočevju, Na novi šoli v Schöfflein z nemškim učnim jezikom in na novi šoli v Poljanici (Grosspölland) učiteljski službi l. p. 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 20. septembra 1882.

— Kako znajo judje bogateti. V Černovicah na Gališkem je bila te dni silno mikavna porotna pravda pred sodnijo, h kateri se je vse gnetlo — nekaj zavoljo velike goljufije, nekaj pa zavoljo zatoženca, bogatega juda; ki si je prigoljufal skoro milijon. V kratkem posneta je dogodba taka. Pred nekoliko leti je bil prišel reven jud Easler k nekemu bogatemu grajščaku ter vzel njegovo posestvo v najem. Bil je izvrsten gospodar, to se je kmalo pokazalo, ker grajščakovo premoženje je šlo zmiraj bolj rakovo pot, judova mošnja se je pa vedno debelila. Na zadnje je prišlo tako daleč, da je prvi obožal, zadnji pa postal bogatin. Ker se je grajščaku in tudi drugim to vendar prečudno zdelo, so začeli nadrobneje preiskavati in pri tem so našli toliko, da so mogli juda prijati in pred pravico postaviti. Preiskava je spravila grozne reči na dan, pokazalo se je, da je jud s pomočjo gozdarja in nadzornika polja grajščaka ogoljufal za najmanj 300.000 gld. — Pri javni obravnavi pred porotniki je jud vse tajil in se silno surovo obnašal, a priče, akoravno jih je skušal on in njegovi ljudje z denarjem podkupiti, so dokazale njegovo krivdo. Ta obravnava je bila sama na sebi pa zelo burna in mikavna še zato, ker so judovi prijatelji po tem, ko so videli, da je njemu ta velikan-ska goljufija po vsem dokazana in da ga mora krivega spoznati vsaka pravica, bili tako predrzni, da so hoteli z denarjem podkupiti porotnike s tisučaki; ti pa so to naznanili predsedniku sodnijskemu in izročili mu prejete tisučake. Na to je celó njegov zagovornik rekel, da takega človeka ne mora zagovarjati; sodnija pa je dala prijati več judov in judinj, ki so skušali podkupiti priče in porotnike, ker Easler je neki več ko 50.000 gld. hotel potrositi za podkup priče, porotnikov in morda še celó sodnikov. Poslušalci so od razburjenosti kar teptali z nogami, ko so take grozne reči slišali. Iz tega se vidi, da jud, kakor on za denar vse stori, misli, da se za denar tudi vse dobi. Pa ta pot so je Easler zmotil, porotniki so ga obsodili zavoljo goljufije, sodnija pa mu pripoznala 6 let težke ječe in da mora ogoljufanemu grajščaku povrniti 300.000 gld. — Iz te obravnave se zopet vidi, kaj je jud in zakaj se ga ljudje tako bojé. Koliko judov

pa je — vzlasti v Galiciji in na Ogerskem — ki so na enak način obogateli in druge na berasko palico spravili, pa niso prišli še pravici v roke!

— Iz Toplic na Českem se poroča 25 t. m. Vnela se je jama: „Peter in Pavlova“, lastnina unije Weber v Berlinu, plamen šviga več metrov kviško.

Javne dražbe.

6. septembra. 2. eks. držb. pos. Marije Prosen iz Not. Gorice 640 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Franceta Jenko iz Ladije 11. 2698 gld. Ljubljana. 3. eks. držb. Janeza Petrovšek iz Medvedovo brdo 1866 gld. Logatec. 3. eks. držb. Franceta Levar iz Dolenje vasi. Logatec. 3. eks. držb. Jožefa Homovec iz Cirknice 1732 gld. Logatec. 1. eks. držb. Jozefa Potokar iz Brezja 9. — 1303 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. Janeza in Neže Gregorič iz Vrha 1635 gld. Kostanjevica. 1. eks. držb. Martina in Janeza Mohar iz Mrzle vasi 1743 gld. Kostanjevica. 3. eks. držb. Matija Škof iz Dolenjevasi 2130 gld. Logatec. 1. eks. držb. Marka Klemenčič iz Svabovo 1662 gld. Kostanjevica. 1. eks. držb. Jan. Lesar iz Jurjovec 2310 gld. Ribnica. 1. eks. držb. Mateja Švigelj iz Bezuljaka 2000 gld. Logatec. 3. eks. držb. pos. Jakoba Švigelj iz Dolenje vasi 2420 gld. Logatec. 1. eks. držb. pos. Janeza Šetina iz Mokronoga 6540 gld. Mokronog. Zopet dražba za pos. Mihaela Arhar iz Cirknice. Logatec. 2. eks. držb. pos. Matija Virant iz Pijave gorice. Ljubljane.

7. septembra. 3. eks. držb. pos. Janeza Valenčič iz Narin 1645 gld.

9. septembra. 1. eks. držb. pos. Janeza Jank iz Rateč 1460 gld. Kranjska gora. 1. eks. držb. malin Marije Rudolf iz Kamnika 940 gld. Kamnik. 3. eks. držb. pos. Jerneja Habjan iz Babne gorice. Ljubljana. 3. eks. držb. pos. Mihaela Klun iz Malega brda 2640 gld. Seno. 1. eks. držb. pos. Jan. in Marie Riedl iz Domžal 6635 gld. Kamnik.

Umrlj so:

1. septembra. Pavla Valenčič 8 mesecev, spridenje krvi. Hedvig Meyerschitz, 26 let, jetika.

V bolnišnici:

30. avgusta. Valentin Pogačar, vnetje glave. Katarina Kern, srčna napaka.

2. septembra. Marka Kos, 22 l., plučna jet.

Veliki trgovec

G. Milessich

v Trstu

razpošilja s poštnim povzetjem v malih povezkih po 4³/₄ kilo poštnine prosto na vse kraje Avstrije in Ogerske tako po nizki ceni, kakor na debelo in sicer:

Kave	Ceylon, naj bolj izvrstne 1 kilo po gl.	1.70
	Ceylon perl, zelenkaste „ „ „	2.—
	Manila „ svitlo-zelenkaste „ „ „	1.60
	„ naj bolj izvrstne „ „ „	1.75
	Kuba, debelozrnate, naj bolj izvrstne „ „ „	1.48
	St. Domingo „ „ „	1.42
	Java, svitlozelene „ „ „	1.54
	Java zlate, izvrstne „ „ „	1.36
	Santos, naj bolj izvrstne, zelene „ „ „	1.30
	Rio, izbrane „ „ „	—40
Riža, izvrstnega „ „ „	—36	
„ Rangon I „ „ „	1.28	
Namiznega olja (Aixer) v kositarskih posodah po 4 „ „ „	1.15	
Namiznega olja od Monte st. Angelo „ „ „	—56	
Makaroni napolitanski 4 kilo vkup po	—	
Zadnjič dišave, južno sadjiče, žafran, čoko-lade in vse druge izbranosti za kuhinjo in na mizo kolikor mogoče po nizki ceni. Kdor želi izkaz raznih cen, se mu bode takoj poslal. (3)		

Prodaja mlina.

V Duleh pri Čatežu je malen na prodaj, ki se imenuje „Crkveni malen“ Ima tri tečaje, stope in nekaj zemljišča. V najemu je zdaj za 118 gld. Kdor želi malen kupiti in kaj več o tem pozvediti, naj se obrne do župnika v sv. Križu pri Turnu. (2)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.